

Előzetési díj helyben:
 Egész évre 8 frt
 Félévre 4 frt
 Negyedévre 2 frt
 Vidékre 1 forinttal több.

Hirdetési díj:
 Egész oldal 20 frt
 Fél oldal 10 frt
 Negyed oldal . . . 5 frt
 Ezenfelül minden hirdetésnél
 30 kr kincst. illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR:
VASÁRNAP, SZERDÁN és PÉNTEKEN.

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII-ik kör, Virág-utca
 337. házszám.

Ugy a kószatok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.

„Nyilttér“ sora 15 kr.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr és a kincstári illeték számítottatik.

A főispán változás bizonyos. Eddig kombinációba lettek véve: Bessenyer, volt temesvári főszolgabíró és Bajsai Vojnits István. Felhivatalos helyről ma azt az értesítést vettük, hogy Szabadka főispánjává Vojnits István fog ki neveztetni. Hogy Kállay Albert menesztésére vonatkozó híreink jó kútforrásból érkeztek s hogy új főispán ül helyére, annak megvalósulása már csak napok kérdése.

Polgármesterünk és a helyi sajtó.

A téglajárda ügyénél elkövetett visszaéléseinek közgyűlési tárgyalásakor polgármesterünk azt a meglepő kijelentést tette, hogy neki tudomása nem volt a felhozott vádakról mindaddig: amíg arról a helyi lapokban nem olvasott. Amikor pedig ezen ügy szennyes voltáról sajtó útján értesítést nyert, rögtön megindította a lehető legszigorubb vizsgálatot.

Hogy a polgármester előbb ne tudott volna semmit ezen ügyben s hogy a sajtó képviselői jobban lehetnének informálva, mint maga a hatóság feje, azt nehéz ugyan elhinni, mert a városi összes tisztikar a sajtóval szemben lehetőleg zárkozott, a hivatalok ajtai nem szívesen tártnak föl az újságíró előtt, a hivatalos akták pedig oly gondosan őriztetnek előttük, hogy azokból értesítéseket nyerni csakis újságírói leleményességgel lehet.

De hát ezt nem is firtatjuk, csupán elismerésünknek adunk kifejezést a polgármesternek azért, hogy a helyi lapok közleményeit nemcsak hogy elolvassa, de azokat komoly figyelemre is méltatva, utána néz a félretett ügy vagy kérdés tisztázásának.

Ez jól is van így, mert lehet hogy megeshetik, — bár nem igen hihető, — hogy egy vagy más dolog elkerüli a polgármester figyelmét is.

Tudni szeretnők tehát:

1. Mi az oka annak, hogy a városi iskolák hetek sőt hónapokon keresztül zárva voltak, így a fűtőanyagot nem fogyasztották s most mégis nincs fa az iskola-helyiségek számára s most már nem járványos betegség, hanem a szobák fűtetlensége miatt zárva az iskolahelyiségek s szünetel a különben is elhanyagolt népnevelés?

2. Hogyan lehet az, hogy most amikor ily viszonyok állanak fenn, a fa nemcsak elfogyott, de mint értesülünk nagyon sokkal több fa hiányzik a városi készlet-

ből az idén, mint az elmúlt év hason időszakában?

3. Ki lehetne-e mutatni, hová használtatott el a rengeteg szén és famennyiség s a széntől vagy a fa füstétől nem-e piszkos valakinek a keze?

Nincs módunkban ez iránt határozott felvilágosítást nyerhetni a fent már leirt zárkózottság miatt, de a polgármesternek csak van joga, sőt kötelessége is meggyőződni arról, miként áll a fűtőanyagok körül a gazdálkodási rendszer, ki gondoskodott vagy inkább ki nem gondoskodott arról, hogy az iskolák fűtve legyenek s kit terhel ez irányban a mulasztás? Mert hogy mulasztás történt, legyen az vétkeség vagy gondatlanságból eredő, — az kétségtelen.

Városi közgyűlés.

Vége.

A csütörtök és pénteken lezajlott városi közgyűlés fontosabb tárgyainak elintézéséről már megemlékeztünk, csupán néhány kevésbé érdekes pontról referálunk még.

A tanítók nyugdíjügyének rendezése, igazabban az általuk már befizetett nyugdíj-részletek visszatérítése véglegre nem volt, miért is az ügy kiadatott a jogügyi bizottságnak véleményadás végett.

Felvetetett ezután a tanács javaslata a csikériai és kelebíai homok területek eladása iránt tartott árverés jóváhagyása tárgyában a közgyűlés a tanács javaslatát egyhangulag elfogadta s jóváhagyás végett az összes iratok a m. k. belügyminiszteriumhoz felterjesztetni rendeltettek.

Olvastatott a tanács javaslata a Németh Pál kelebíai lakházának iskolahelyiségül való újbóli kibérlése tárgyában. A kérdéses lakház évi 250 frt haszonbér mellett 6 évre újból kibéreltetik. — Egyik törvh. tag megjegyzi, hogy ez az egész kibérelt lakház nem ér 250 frtot. Elnöklő polgármester kijelenti, hogy majd nemsohára építenek új iskolát. Hát ez is talán majd bekövetkezik valamikor, de a 250 frtot érő tanyai viskóért addig is hat évre kifizet a városi házipénztár összesen 1500 forintot, amiből tanyára ma is építhetnének házat, ha ott is palotáról nem ábrándoznának.

Elintéztetett Lyubibratich Kelemen háztulajdonosnak az iránti kérvénye, hogy régi háztelken egy emeletes házat építhessen. A tanács az építkezési engedélyt megtagadta, mert a város rendezése akként szándékolatott keresztül vitetni, hogy a szerzetesek temploma előtti térre a vasuti indóháztól új utca nyitattik. A közgyűlés azonban e tervet elejté, mert az százezer forintot is telemlésztene, szükségére pedig nem indokolt, miért is a kérdéses emeletes ház építésére az engedélyt megadja.

A közgyűlés a kapitányi hivatalnál egy díjnoknak az alkalmazását — 6 hónapra — 1 frtjával megengedte.

A közgyűlés Romits Bernát közrendőrnek — ki hivatalos működésében megsérült — évi 250 frt nyugdíjat szavazott meg.

Több tárgy nem lévén, a városra örök-ké emlékezetes botrányteli közgyűlést a polgármester bezárta.

Az árvíz az egész Magyarország folyamvidékeit fenyegeti, eddig azonban nagyobb veszedelem nincs, mert a havasok között a hó olvadás még nem indult meg. Ha azonban a hegyeken is nagyobb mértékben kezdődik az olvadás, országsszerte olyan veszedelemnek nézünk elé, a milyen évek hosszu sora óta nem volt.

A difterias beteg gyógyítása.*)

Szülők figyelmébe.

Jegyezzük meg jól, hogy difteritisz idején gyermekeink torkát gyakorta megnézni el ne mulasszuk. Ha pedig akár a gyermek panaszkodik, akár mi veszünk valamit észre, kötelességünk rögtön orvost hívni.

Gyakran megesik, főleg járványos időben és falun, pusztán, hogy az nap már nem jöhet. Ily esetben a gondos anya mindenképp lefekteti a beteg gyermeket és minden képzelhető érintkezést megszüntet az egészséges és beteg gyermekek között. Legjobban c-elekszünk ekkor, ha az egészséges gyermeket gyermektelen barátunkhoz, ismerősünkhöz adjuk, vagy ha lehetséges, más faluba küldjük rokonhoz. Ha sem az egyiket sem a másikat meg nem tehetjük, küldjük a beteg gyermeket a kórházba — ahol ilyen van, — ottan jobban ápolják, jobban gyógyítják, mint azt otthon tenni képesek vagyunk.

Ne várjunk az elkülönítéssel, míg az orvos jön és elrendeli. Akorra már fertőzhet a beteg a testvéreit. Ha nem difterias a beteg, nem árt, hogy elkülönítettük. Tehát első dolgunk legyen az elkülönítés vagyis izolálás.

Ha a beteg nem a saját házunkban van, hanem a szomszédban, akkor ne engedjük gyermekeinket a szomszéd betegével összejönni, de mi is óvakodjunk átlépni az ily szomszéd küszöbét, mert házunkba hurezolhatjuk a difteritisz-báczillust. De még ez sem elég, mert említettük, hogy nem csak a beteg képes fertőzni, de a beteg házának minden tárgya is. Nem kérünk tehát kölcsön sem könyvet, sem sem-

*) Mutatvány „hogy ne védekezzünk a difterias ellen“ című füzetkéből mely kapható 10 kr-ért a könyvkereskedésben.

minemű házi eszközt, mert mind e tárgyakhoz a fertőző difteritisz-bacillus hozzá lehet tapadva.

Az elkülönítés nem oly egyszerű dolog ám, mint az az első pillanában látszik. Gondoljuk csak el, mily könnyen tapad a láthatatlan kiesiny bacillus kézre, ruhára, cipőre stb., mily könnyen lehet ily módon egyik házból a másikba a fertőzés okát átvinni.

De azért, mert a fertőzés lehetősége oly könnyű és az elkülönítés oly nehéz, nem szabad kétségbe esnünk, sőt éppen ellenkezőleg kettőzött figyelemmel és lelkiismerettel kell a bajnak ellentámnunk és a bacillus szerte-hurcolását megakadályoznunk.

Addig is, míg az orvos megérkezik, a gondos jó anya, szüle maga adja beteg gyermekének az első segélyt. A már lefektetett beteg gyermek nyakára, ha az nehezen tud nyelni, ha forrósága van, hideg vizes, vagy jegesvizes borogatást tesz, — 4-rét hajtott és vízbe mártott, kifacsart törülközővel, melyet azután szárazsal átköt. Majd kanállal megnézi a beteg torkát és ha azt látja, hogy a torok mandulája piros, duzzadt, vagy rajta fehér pettyek vannak, az utóbb említett szájvizek egyikével a beteg torkát kiöblíti. Nagyobb gyermek maga képes ezt megtenni, kisebb gyermeknél azonban ezt az anya végzi, fecskendővel, melyet a patikában kap. Ha lenyel is a szerből valamit, nem baj, nem kell megijedni. A fecskendőnek a vége ne legyen hegyes, legjobb, ha csontból van és vége le van tompítva, mert különben megsértheti vele a gyermek száját.

Sokféle szájviz van a beteg torok számára. Itt elmondok néhányat, melyet a patikából orvosi rendellet nélkül is kiadnak. Legjobban tesszük, ha e könyvet elvisszük hozzá és néki megmutatjuk, hogy melyiket akarjuk. Ilyenek:

1. a chlor savas kalium 5 grm.-t fél liter vízre oldunk fel;
2. a timsó, mely ugyanigy készül;
3. a borsav, melyből 10 grm. jó egy fél liter vízre.

Ha a patika messze volna, akkor vegyünk kávék kanálnyi oltott meszet egy liter kútvizbe. Rázzuk fel jól és hagyjuk ülepedni. A felülálló tiszta vizet öntsük le, keverjük hozzá ugyanannyi kútvizet (megzavarodik a víz, de ez nem baj) és ezzel végezzük a toroköblítést. Meszet minden gazda ember tart házában.

Ha a gyermeknek erős forrósága van, szomjas, hidegvízbe hűtött vizet (citromvizet), tejet adunk, — ha nagyon nehezen nyel, apróra törünk jeget és abból babnyi nagyságút nyelünk le óránként a beteggel.

Ha az orvos megjött, akkor annak utasításait fogadjuk jó szívvél. Pontosan teljesítse azokat minden szülő, hogy legdrágább kincsét meggyógyíthassa, megtarthassa.

Dr Szendeffy Aladár,
gyermekorvos Budapesten.

Közegészség állása városunkban.

(1893. január hóról.)

Dr Kertész Sándor városi főorvos a következőket jelenti:

A lefolyt január hóban városunkban, mint annak külterületén a közegészségi

állapot viszonyítva a múlt december hóhoz kedvező volt, amennyiben a születés a halálozást 93 egyénnel multa felül. A körmozgalom leginkább a 2—7 éves gyermekekéknél ismét csak a roncsoló toroklob (difteritisz) míg a felnőtteknél több esete a tüdőlobnak, tüdővész fordult elő.

A gyermekvilágban a 7 éven alóliaknál a közegészségi állapot kedvezőtlen jellegű volt. A lefolyt hóban a difteritisz még mindig fennállott, azonban már tetemes fokban engedett. Meghalt a lefolyt hóban 68 difteritiszben, megbetegedetteknek legnagyobb részét a külterület legkülönbözőbb helyeiről szolgáltatta, dacára, hogy minden megtörtént a betegség megakadályozására.

Az iskolában járó gyermekek közt a közegészségi állapot kedvező.

A felnőtteknél hasonlóan kedvező.

Meghalt e hóban 121 férfi, 96 nő: 217 összesen. Gyógykezelésben nem részesült 7 éven aluli 3 férfi, 2 nő, összesen 5, kik a kagitányi hivatalnak megbüntetés végett bejelentettek.

A halálokok a kezelő orvosok és a halottkém meghatározása szerint következők:

I. Ragályos betegségeiben: roncsoló toroklob 68, hagymáz 3, himlő 1.

II. Egyébb betegségeiben: veleszületett gyengeség 15, ránggörcsök 30, gyermekaszály 2, tüdőlob 21, tüdővész 12, bélhurut 7, gyermekágyiláz 1, gutaütés 4, aggkór 16, veselob 12, májlob 2, rák 3, elmebeteg 2, végkimerülés 2, erőszakos halál 1, agyhártyalob 4, szívszélhűdés 3, véletlen szerencsétlenség 1, Tüdőlégdag 2.

Az elhaltak korra nézve:

0—12 hónaposak: fi 29, nő 14, összesen 43, 1—5 évig fi 30, nő 31, összesen 61, 5—10 évig fi 11, nő 10, összesen 21; 10—20 évig fi 6, nő 7, összesen 13, 20—30 évig fi 2, nő 3, összesen 5, 30—40 évig, fi 7, nő 5, összesen 12, 40—60 évig fi 9, nő 8, összesen 17, 60—80 évig fi 17, nő 13, összesen 30, 80 éven felül fi 5, nő 5, összesen 10. Halva született fi 3, nő 2, összesen 5.

A meghaltak közül törvénytelen fi 3, nő 4, összesen 7.

Élve születettek e hóban:

Törvényes fi 151, nő 136, összesen 287. Törvénytelen fi 16, nő 7, összesen 23. A születek a halálozást 93 egyénnel felülmúlták.

Az I—II. körben. Ingyen gyógykezelésben részesült: járólagon 37, fekvő 22, kiállított: vény 103, orvosi bizonyítvány 8, látletet 3, megvizsgáltattak: kereskedések 4, ragályos betegségben szenvedők 8.

III.—IV. körben ingyenyógykezelésben részesült: járólagon 89, fekvő 61 kiállított: vény 217, orvosi bizonyítvány 3, látletet 3 megvizsgáltattak: árvák 80, ragályos betegségben szenvedők 11.

Az V—VI. körben. Ingyenyógykezelésben részesült: járólagon 45, fekvő 30, kiállított: vény 104, látletet 4, megvizsgáltattak: árvák 89, ragályos betegségeiben szenvedők 13.

A VII—VIII körben. Ingyenyógykezelésben részesült: járólagon 41, fekvő 28, kiállított: vény 138 orvosi bizonyítvány 2, látletet 4 megvizsgáltattak: árvák 54, ragályos betegségeiben szenvedők 4.

Tehát a 8 körben összesen ingyenyógykezelésben részesültek: járólagon 212, fekvő 141, kiállított: vény 562, orvosi bizonyítvány 14, látletet s pedig könnyű

testisértésről 10, súlyos testisértés vétségéről 5, árvák 228, kereskedések 4, ragályos betegségeiben szenvedők 36

18 esetben megejtett piacvizsgálatok alkalmával többféle élelmiszer megsemmisített.

A 10 telepen 265 esetben megejtett kejhölgyvizsgálatok alkalmával volt; örömléány 32—39, közülök bújakóros 6, kórházba utasított.

Az 5 esetben megejtett bonczolatok alkalmával megállapított halál-okok: természetes halál 2 széngöz-mérgezés 2, megfagyás 1.

Az 1 esetben megejtett törvényszéki bonczolatok alkalmával megállapított halál-ok, 1 leszurás.

A helybeli városi kórházban és nem kórházban gyógykezelettet: járólagon 234, köztük 28 trachoma, fekvő 81, fi 42, nő 39.

A városi gyámházban ápolás alatt volt: fi 40, nő 50, összesen 90.

Az állategészségügy Bikorán Deák Istvánnál volt 12 száj és körömfajós szarvasmarha.

A küztisztaság kielégítő.

Kelt Szabadkán, 1893. február 6.

Dr Kertész Sándor
tiszi főorvos.

FARSANG.

— A szabadkai dalegyesület farsangi estéje. Teljes számban mutatta be magát f. hó 13 án tartott hangversennyel egybekötött táncvizgalmon a helybeli dalárda, s mondhatjuk, hogy gyönyörrel szemléltük és hallgattuk eme a társadalom legelőkelőbb tagjaiból összeállított egyesület produkcióit. Van közöttük orvos, ügyvéd, tanár, pap, bíró, köz- és magántisztviselő. A farsangi program igen ügyesen lett összeállítva és kifogástalan precizitással végig játszva.

Előadott:

1. „Khinai influenza szerenáda“ (az összes dalárda által.)

2. „Szemléleti oktatás felnőttek részére.“

Előadta Grohman tanár.

A műsor e része nagy derűtségben tartotta a közönséget.

3. „A törpe Coriolán.“ Tréfás szavalt. Előadta Demidor ügyvéd.

4. „A haláttan Kunigunda.“ Paródia. Enekelték: Links Lajos (dr Balog Lajos), Hravatincky Ernő (Horvátovits Ernő) és Kravat Ödön (Horvát Ödön).

5. Gyönyörűen adta elő az összes dalkor a „Műezzin imája“ című keleti egyházi éneket.

6. Szépen adta elő a dalkor Bartalus „Szatács“ című dalát és végre

7. „Ceyloni gordonka hangverseny.“ című cello-utánzat, igen sikerülten adatott elő a dalárda 10 tagja által.

A rendezőség, élén dr Brenner József ügyvéd, mint a dalegyesület karnagya elkövetett minden lehetőt, hogy a közönség kedélyesen mulasson és ez tökéletesen sikerült is, amennyiben az igen szíval megjelent előkelő hölgy és uri közönség fesztelenül mulatott kivilágos kiviradtig. Különös elismerést érdemel dr Brenner József, kinek nagy fáradságába kerülhetett a tréfás, de különben elég műteremmel összeállított program betanítása. A dalegyesület fényes jelét adta

annak, hogy saját erejéből összeállított műsorral is elég anyagi és erkölcsi sikert lehet elérni, anélkül, hogy a nagy közönséget jó eleve hangzatos nevű művészek nevével ámitaná, s azután az estély ugyszólván semmivé törpüljön.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

— Régi mintájn fuvarlevelek felhasználása. A m. kir. államvasutak igazgatósága figyelmezteti a szállító közönséget, hogy kereskedelemügyi m. kir. minister úr ó nagyméltósága megengedte, miszerint a régi vasúti fuvarlevél-ürlapok, ugy a bel-földi és osztrák, mint a német vasuti egylethez tartozó területen a nemzetközi forgalomban is f. é. április 1-ig felhasználhatók.

Törvénykezés.

— Egy öreg milliomos gondnoksági ügye. A szegedi kir. tabla — mint Szegedről jelentik — f. hó 9-én foglalkozott Fischer Lipót bajai 86 éves nabobnak gondnokság alá helyezési ügyével. Az öreg milliomos ugyanaz, akit néhány évvel ezelőtt gazdasszonyával együtt lakásán agyonra vertek és kiraboltak, a mely ügy itt a szabadkai kir. törvényszéknél a felismert rablók megbüntetésével végződött. A nevezett öreg ellen két testvére: Fischer Samu és Eszter kérte a gondnokságot, utóbb azonban Samu visszavonta a keresetet, de Eszter tovább folytatta. Erre Fischer Lipót, ugy látszik bosszúságában, öcsését, Fischer Samut, tette meg másfél milliónyi vagyona egyedüli, végrendeleti örökösévé, ellenben nővérét abból egészen kizárta, házi orvosának is 120000 frtot hagyott. Fischer Eszter keresetét azonban a kir. törvényszék elutasította s most a szegedi kir. tabla az első bíróság ítéletét helyben hagyva, szintén megtagadta Fischer Lipót gondnokság alá helyezését.

— Rudics báró hagyatéka. Ifju báró Rudics József tudvalevőleg egy 1883. évben keletkezett végrendeletével, mely több mint két millió forintot érő hagyatékáról rendelkezik, feleségét szül. Szász Ilonát (most gróf Teleki Józsefné) tette örökösévé. Fabrizi Károly tábornok neje, szül. Rudics Anna és még 28 más oldalrokon képviselőiben Kollár Lajos budapesti ügyvéd megtámadta azonban a végrendeletet azon az alapon, hogy annak késztésekor a báró már örült volt. A budapesti törvényszék előtt folyt a pör, melynek során több tanu, köztük Tisza Kálmán azt állította, hogy Rudics báró valósággal nagyfoku idegességben szenvedett, az orvosszakértők pedig egyhangulag azt jelentették ki, hogy a bárónak már a végrendeletet megelőző évben „terjedő hűdéses elmezavara“ volt. Az első bíróság ily körülmények között ugy ítélte, hogy a végrendeletet érvénytelennek nyilvánította s ugyanezt tette a kir. tabla is. Teleki grófné teledbezésére csütörtökön és pénteken foglalkozott a kuria a rég huzódó érdekes pörrel s az alsóbb bíróságokkal ellentétben a végrendeletet érvényesnek mondta ki, azzal a megokolással, hogy báró Rudicsnak elmebaja mellett is lehettek „világos percei“ (lucidum intervallum) s ilyenkor alkothatta végrendeletét, amelyet különben is a saját kezével irt meg.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

— A Pallas nagy lexikon 13. füzeté jelent meg „Anizs Antónius Muza.“ A füzet igen díszes rajzokkal van kiállítva. Egyes szám ára 30 kr.

HIREK.

— Hymen. Nagy Becskereken folyó hó 8-án tartotta meg esküvőjét városunk szülötte, s egyik mindenki által szeretett alakja dr. Milassin Kálmán ottani kir. alügyész Torontálmegye legszebb leányával Kellner Anna urnóval. Az esketést Mayer pápai prelatus végezte teljes ornatusban fényes segédlet mellett. A násznagyi tisztet a menyasszony részéről Kellner János budapesti nagykereskedő, a vőlegény részéről dr. Reiser Lajos szabadkai ügyvéd vállalták el. A fényes lakadalmi menetet, melynek verőfényes derült idő is kedvezett. Nagy-Becskerek egész intelligentiája, — mely nemcsak a templomot töltötte meg zsúfolásig, hanem sorfalat képezett az utcán is a melyen a menet haladt — szemlélte. Az esküvőt a Korona szálló nagytermében fényes estély követte. Tartós zavartalan boldogságot kívánunk az új párnak!

— Csóka Sándor színigazgató a színész egyesület igazgató tanácsához kérvényt intézett az iránt, járna közbe a belügyministeriumnál, hogy Szabadka városnak meghagyassék, miszerint subventióját kiadják. Az igazgató tanács a kellő lépések megtételét elhatározta. A mi hatóságunk soha nem tudja, hogyan áll színigazgatójával, s kutatásra még értesítést adni is képtelenek, vajjon hol feneklett meg a subventió ügye?

— Rendörkapitányunk szives figyelmét felhívjuk a városi tűzország egyik-másik tagjára. Ezek az emberek reggelenként valószínűleg éjjeli órállomásukról — részegen tántorogva, dűledezve és sokszor lábaikról leesve rukkolnak be a városházára. Nem szép fényt vett az ilyen dolog városunknak ezen különben igen életrevaló intézményére, legfőlebb a járó-kelők megbotránkoztatását és — a suszterinasok figyelmét vonják magukra. Így történt ez most vasárnap reggel is.

— A polgári házasság Szabadkán. A „Pesti Hirlap“ mult vasárnapi számában következő sürgőnyt olvassuk Szabadkáról: „a kötelező polgári házasság mellett nagy mozgalom indul s remélik, hogy a városi közgyűlés is mellette fog nyilatkozni.“ Mi ez iránybani mozgalomról mit sem tudunk, de ellenkezőleg tudjuk azt, hogy a polgári házasság ellensúlyozása céljából egy papi lap van meginduló félben.

— Minek a tűzoltó a színházban? Azt hisszük felügyel arra, hogy netán tűzkiütésekor baj ne essék, s felügyel ne-hogy tűzveszélyes anyagok kerüljenek a színházba. De a tűzoltó rendőr is egyuttal, mert a rendőrség ismét külön van képviselve. De a tűzoltó belé ártja magát a rendőrség dolgába is, és csinál ha kell komédiát. Így történt vasárnap este is, a tűzoltók egyike verekedést provokált a karzaton, minek vége a dutyiba kerülés lett.

— Árviz bizottság Szabadkán. A polgármester elnöklete alatt, a rendörkapitány, tűzoltó parancsnok és egy tisztvi-

selőből álló permanens árviz bizottság alakult, melynek főfeladata leendő a rohamosan olvadásnak indult óriási hőtömegekből áradó viz által a csatornázatlan városrészekben okozható károk megátlása. Különös elővigyázatot igényelnek az ugynevezett „Mlaka“ körüli házak, melyeket egyizben már nagyon megviselt a tavaszi olvadás. És mi szabadkaiak akik eddig csak homok általi eltemetés-től félhettünk még megérhetjük a víz-áradást is.

— A zsidó hitközség tagjai körében roppant nagy az elégedetlenség. Ugyanis most történik 1893—94-re az adó kivétel. A jövő költségvetés évi 18,000 frtban állapittatván meg, szükséges, hogy az egyes hitközségi tagok adója is felemeltesék. Azonban ez, mint értesülünk oly aránytalanul és oly rendszer nélkül történik, hogy míg többeket, kik jóval nagyobb összeget fizethetnének, mérsékelten, a szegényebb sorsuak aránylag tulságosan terheltettek meg. Ideje volna, hogy az izr. hitközség rendezné belviszoryait akkép, hogy viszálykodás és surlódások elő ne forduljanak. Nem találhatnának egy alkalmas adókulcsot?

— Talált ékezer. Folyó hó 13-án a főtéren egy értékes mellü találtatott. Tulajdonosa kellő igazolás után ezt átveheti Novák G.-nél Kölcsey-utca 384.

— Halálozás. Nagy János szabadkai kir. tszéki bíró, valamint neje szül. Pázmány Lenke, gyermekeik: Pista és Lenke nevében is, ugyszintén özv. Milkovics Antalné szül. Barcza Mária és az összes rokonság nevében — mély fájdalommal jelentik torron szeretett és anyjának. napának, öreganyjuknak. testvéreinek illetve rokonuknak özv. Nagy Janosné szül. Barcza Krisztinának élete 71 évében hosszúságos szenvedés és halotti szentségek ájtatos felvétele után Szabadkán 1893. évi február hó 14 napján délelőtt 1/2 12 órakor küzdelem nélkül történt csendes halálát. A drága halott Szabadkán a halottas háznál (I. kör, Deák Ferencz-utca 63 sz.) 1893. évi február hó 15 napján délután 3 órakor történő beszentelés után Külső-Vathra szállittatik s ott ugyane hó 17 napján délelőtt 10 órakor egyidejűleg a Mindenhatónak bemutatandó engesztelő szent mise áldozat mellett örök nyugalomra helyeztetik. Szabadkán pedig az engesztelő szent mise áldozat a szent Teréz templomban ugyane hó 20 napján reggel 8 órakor fog bemutatattani. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— A megvilágított oceán Európa és Amerika közt. A franciaországi Compagnie Générale Transatlantique az Amerikába vezető utirányt, a melyet a hajók szoktak követni, állandóan megvilágítani szándékozik. Minden kétszáz méterföldnyire egymástól uszó telepeket állítanak villamos világitásra. A telepeknek kábelek utján szolgáltatják a villamosságot.

— Czigánystatisztika. A belügyminister által elrendelt czigánynépszámlálásról az egész országból érkeznek tudósítások. Némely vidéken ugyancsak bajjal járt a kóbor czigányok összeírása, mert a barna fiuk közt az a hit volt elterjedve, hogy csak azért akarják őket összeszámlálni, mert ugy akarnak velük bánni, mint az oroszok a zsidókkal. Ennek azután az volt a következménye, hogy a legczigányabb czigányok is elakarták tagadni a fajukat. Sok helységben meg sem akartak jelenni a hatóságok előtt s még a nevüket is csak nagy ügyye-bajjal lehetett megállapítani.

— Szerencsés szamarak. Manapság már a közhatóságok által kiállított valamennyi írásra bélyeg dukál. Csupán a szamarakat érte az a szerencse, hogy a kedvükért tekintetben kivételt tettek. A Németországgal kötött állategészségügyi egyezmény értelmében ugyanis a magyarországi szamarakat bélyegmentes írással szabad kivinni Németországba. Ez ügyben a földművelésügyi miniszter, a szamártartó gazdák tájékoztatása végett, utasítást küldött a hatóságokhoz.

— Kiverte a saját szemét. Mint Aradról írják: Foldi András, egyik aradi kocsma hetesét súlyosan büntette meg a sors garázdálkodásáért. A büntetés a bal szeme világa, melyet véletlenül önkézüleg ütött ki. Az eset a következő: Földi András berugett a széles jó kedvében a neki adott ebédet tálastól az udvar közepére vágta és elimádkozott egy huszármiatyánkot Gazdája lehorta a garázdálkodásáért, midőn Földi épen a pinczében volt. A részeg ember rettenetes dühre gerjedt. Felkapott egy kést s azzal rontott a gazdára. A többi cselédség azonban kicsávarta kezéből a gyilkoló szereszmot. Földi ekkor egy hét kilogrammos csákányt emelt a feje fölé, hogy azzal üsse fejbe a gazdáját, de a csákány az ajtófélfában megakadva, visszacsapódott egyenesen Földi bal szemére. A szemgolyó nagy része kifolyt, a rettenetesen kijózanodott embert a kórházban ápolják.

— Életmentő ölelés. Nagyváradról írják: Egyik uriház cselédszobájában történt, hogy a lámpa elalvó félben lévén, a cselédeány a lámpát újra megtöltendő, a még égő kanócot kifelé hajtotta. Ekkor a petroleum tüzet fogott és a szerencsétlennek felbontott haját és ruháját meggyújtván, egész testét lángba borította. Szerencséjére ép nála volt katonai szeretője, aki a leányt hirtelen keblére ölelte s addig szorongatta, míg egészen kialudt az a másik láng.

CSARNOK.

Az ócska kastély lakói.

— Elbeszélés. —

Irta: Hevessi Jenő.

(Folyt.)

Nem is sokáig váratott magára. Harmadnap már az új birtok kapuja, előtt állott a négylovas diszes hintó, magával hozva Bogáthy Zsigmondot és egyetlen fiát, a deli természetű Györgyöt.

Az öreg Bogáthy be nem ment a szobákba. Hanem előbb jó gazda szokása szerint, körültekintett az új birtokon.

— Hát te nem jössz Gyuri? — kérdezte a fiát, amint észrevette, hogy az egyenesen a lako-ztály felé tartott.

— Ma nem, édes apám, igen el vagyok fáradva. Almos is vagyok. Majd inkább holnap nézem meg az új berendezést.

— No hát menj nyugodni, te selyemgyerek és heverd ki a ma éjjelel ut fáradalmait. Én majd később megyek. Előbb végignézem Ábel remekelését.

György csakhamar kényelembe helyezte magát, a diszesen berendezett új lakásban és ledőlve a tágas kerevetre, mély álomba merült.

Ábel először is az istállóba vezette a kocsit, Bogáthy gyönyörrel legeltette a szép formájú telivér lovakat és apró

ozukorka darabkákat osztogatott toporzékoló kedvenceinek, amit azok látható élvezettel ropogtatták szét.

— Hát a kutyák mérre vannak, tisztartó úr? Holnap egy kis parázs-vadászatra indulok velük, hogy egy kissé felfrisüljenek. Már körülbelül egy fél év óta pihennek.

— Ideje is lesz már.

A kutyák hangos ugatással üdvözölték rég látott gazdájukat és vigan ugrándozva nyalogatták kinyújtott kezeit.

— A Szellő meg a Poroszka egy kissé meghiztak, Ábel. Nem kell annyit enni adni nekik, mert nagyon ellustulnak. Hát a többiek rendben vannak-e?

— Igen. Amint az eddigiekből láthatja, mindenütt példás rend uralkodik a kastélyban. Nincs nálunk hál' Istennek semmi baj.

— No annak igazán szívből örülök, derék Ábelem. Holnap korán reggel folytatjuk a megkezdett szemlést. Mára elég volt. Magam is ledülök, mert az én öreg csontjaimat is megviselte egy kissé ez a hosszú út. Jó éjt.

Kezet szorított vele s a szobába indult. Alig lépte át azonban a küszöböt, bosszusan fordult vissza.

— Ábel!

A tisztartó már nem volt látható. Bogáthy mormogva indult el keresni. Meg is találta őt a saját szobájában, amint valamilyen a szája dugott.

— Hát maga mit csinál?

— Orvosságot teszek a fájós fogamra. Czügöt kapott valahol. Szörnyen hasogat. Majd meg bolondulok bele.

— Az bizony kellemetlen baj lehet.

— De még milyen! Egész éjjel nem tudok tőle aludni.

— Az még kellemetlenebb. Hanem van itt még ezeknél is kellemetlenebb dolog.

— Mi az, instálom?

— Az, hogy nem teljesítette minden irányban a parancsomat.

— Engem tetszik ért-ni? — kérdezte bámult arczkifejezéssel Ábel.

— Igenis magát. Azt mondtam, hogy semmitéle őszökre emlékeztető dolgot ne hagyjon itt nekem az utban. Nem akarok én sem vén asszonyokról, sem pánczélos lovagokról álmodni.

— Hiszen mindent eltakarítottam az útból. Nincs ott egy pánczélos lovas sem, becses engedelmével!

— Igen, de csak kívül takarított. Belül minden a régi helyén maradt.

— Azok nincsenek utban. Egészen jó helyen vannak kérem, — veté ellen Ábel.

— Ha magának tetszenek azok a dolgok, akkor vesse a saját szobájába, vagy akár a pokolba, de az én háló-szobámból vigye ki! Megértette?

— Meg. Mikor vigyem ki azokat, könyörgöm: holnap?

— Mindjárt! Azonnal! Nem tűröm azokat egy perczig sem nálam!

Ábel előhívott két markos szolgát és hamarjában teljesítve lón az öreg Bogáthy szigorú parancsa.

A drága himzetű keleti szőnyegek, a diszes aranykeretű eredeti festmények, ezüst- és aranyból készült remek diszítésű serlegek, az átlátszó sèvres-i porcellán-edények egymásután lekerültek a dohos levegőjű pinczébe, örök nyugalomra. Ahol az ősek hagyománya senkinek sem lesz többé útjában.

— Van-e még valami ócskaság?

— Nincs már semmi, amit ki kellene vinni. A többi a mienk.

— No, akkor elmehet aludni.

Azzal teljesen megnyugodva lefeküdt. Ábel meg alázatosan köszönt és kiment az öreg szobájából, csendesesen betéve maga után az ajtót. Kint szokása szerint még egyszer figyelmesen megnézte, hogy rendben van-e minden: jól be vannak-e zárva mindenütt az ajtók, ablakok. Mikor aztán alaposan meggyőződött arról, hogy semmi veszedelem mára nem fenyegeti a kastély lakóit, szobájába vonult, rágyújtott öblös tajték pipájára és kibámult az ablakon, gyönyörködve a természet szépségeiben.

A hold teljes fényében ragyogott és messze bevilágította a tájat. Néma, átható csend uralkodott az egész környéken.

Nyugvóra tért minden.

Folyt. köv.

Volt-e Évának szobaleánya?

Erre a kérdésre egy amerikai nő határozottan nemmel felel s véleményét a következő érvekkel támogatja: „Sok hibájukat sorolták már elő az asszonyoknak, a többi közt azt a hibájukat is hogy szeretik a nagy kiszolgálást. A válasz igen világos; Évának nem volt szüksége szobaleányra. Ádám sohasem foglalkoztatta Évát harisnyakötéssel, soha se kérte tőle, hogy gombot varrjon a kabátjára, vagy hogy gyorsan tűzögessen össze a keztyűjét. Eszében sem volt a bájos édenben hirlapokat olvasni estefelé, aztán — nagyot nyujtózva — zsörtölődni az estebéd késedelme miatt.

Maga gyújtott a katlán alá, maga huzgálta ki a földből a retket és kairabét, burgonyát hámozott, egyszóval, végezett mindent, ami keze ügyébe esett. Megfejté a tehenet, maga szórt a lábas jószág elé és sohasem hozott magával ebédre egy feltuczat jóbarátot, ha pl. a házban nem volt már egy falat kenyér sem található. Nem szokott éjféli után egy óraker haza téregetni s így nem is kötött durván a szegény Évába, a ki viszont nem volt kénytelen könyvekben virasztani. Nem ült a kore-mában, míg Éva otthon a kis Kaint ringatta. Nem hagyogatta el a papucsait a ház minden zége-zugában, ellenben szokása volt szépen odahelyezni a fűgefá alatt levő cipő mellé. Egyszóval, nem hitte, hogy az a nő az ő kiszolgálására teremtett s nem találta méltóságán alólinak, hogy a ház körüli teendőket egy részét elvállalta. Nyilvánvaló tehát, hogy miért nem volt szüksége Évának szobaleányra.

NYILTÉR.*)

(Nők figyelmébe)

Egy 38 éves férfi, állami hivatalnok, 1200 forint évi fizetéssel egy háziasan nevelt nővel akarna közös háztartásba lépni, kinek némi vagyona esetleg készpénze van. A házasság nincs kizárva.

Levelek, Budapest Kőbánya B. jeligék alatt czimzendők.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk

Felelős szerkesztő és lapfőtudjados

SZALAY LÁSZLÓ A.

üggyvéd.